

Anteet. n:o. 198 / 4.10. 2004

M
D

**ASKOLA
KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI**

KIVIKAUTISEN ASUINPAIKAN
KOEKAIVAUS

J. Seppä 2004

MUSEOVIRASTO

SISÄLLYS

ABSTARKTI	3
PERUSKARTTAOTE	4
JOHDANTO	5
ASUINPAIKAN SIJAINTI JA MAASTO	5
TUTKIMUKSET	5
TULOKSET	6
KOEKUOPPALISTA	7
KUVALUETTELOT	12
KUVATAULUT	13
YLEISKARTTA	14

ABSTRAKTI

Koetutkimus Askolan Monsalan Kotopelto-Kuoppamäen kivikautisella asuinpaikalla

mj-rek nro 18010005

pk 3022 01 Askola

pkoo: 6711180, ikoo: 3419820, z= 35–40 m mpy

Koekaivauksen suorittaja: Museovirasto, arkeologian osasto, FM Johanna Seppä

Löydöt: KM 34679:1–28 kvartsia ja palanutta luuta

Kenttätyöaika: 18.–19.5.2004

Tutkimuskustannukset: Askolan kunta 1460 €

Tutkimusraportti: Johanna Seppä Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Askolan Monninkylässä Monsalan alueella tutkittiin kivikautista asuinpaikkaa nimeltä Kotopelto-Kuoppämäki. Kahden päivän koetutkimuksella selvitettiin asuinpaikan laajuutta ja säilymisastetta. Askolan kunta on esittänyt Museovirastolle tutkimuspyynnön alueen vapauttamiseksi kaavan mukaiseen rakentamiseen.

Peltomullan alaisesta hiesusta löytyi osasta koekuoppia runsaasti palanutta luuta, paikoitellen hiilikerros ja likamaata. Löydöt sijoittuvat selvästi törmän päälle, korkeuskäyrästä 39 m mpy ylöspäin hiesumaalle. Koekuoppien perusteella muinaisjäännöksen alue vastaa suhteellisen hyvin kartalle merkittyä sm-alueen rajaa. Lisätutkimuksia suositetaan.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI 18010005
 Koekaivaus J. Seppä 2004

Ote peruskartasta 3022 01 Askola 1:20 000

Tutkimusalue merkitty punaisella

Asuinpaikan koordinaatit

pkoo:6711180, ikoo:3419820, z= 35-40 m mpy

JOHDANTO

Askolan Monninkylässä Monsalan alueella tutkittiin kivikautista Kotopelto-Kuoppamäki -nimistä asuinpaikkaa rakentamishankkeen takia. Alueella on voimassa oleva asemakaava, johon asuinpaikka on merkitty sm-merkinnällä. Alue on kuitenkin kaavoitettu omakotitonteiksi. Kunta on esittänyt Museovirastolle tutkimuspyynnön alueen vapauttamiseksi kaavan mukaiseen rakentamiseen.

Kotopelto-Kuoppamäessä suoritettiin koetutkimus 18.–19.5.2004, jolloin selvitettiin asuinpaikan laajuutta ja säilymisastetta. Koetutkimusten perusteella voidaan määritellä mahdollisten jatko tutkimusten tarve. Maastotyöt kestivät kaksi päivää ja tutkijoina toimivat FM Johanna Seppä ja FM Kreetta Lesell Museovirastosta. Työn kokonaiskustannukset olivat 1460 €.

ASUINPAIKAN SIJAINTI JA MAASTO

Asuinpaikka sijaitsee Monsalan päärakennuksesta n. 200 m itään kaakkoon viettävällä peltorinteellä, jossa on selvästi erottuva töyry (muinainen rantatörmä). Koetutkimusten aikaan osa suunnitelluista teistä ja rakennuksista oli vielä rakentamatta, joten paikka sijoittui Monsalanraitin, Kyntäjätien ja Rauhalantien väliselle alueelle. Monsalanraitti oli kevyenliikenteenväylänä ja sm-alueen kohdalle suunniteltu Kuoppatie oli rakentamatta.

Maasto oli kesantopeltoa, joka kasvoi korkeaa heinää ja jonkin verran koivuntaimia. Maaperä oli töyrään päällä kivetöntä hiesua ja alla savea. Peltorinne laskee kaakkoon kohti Järvenojaa.

TUTKIMUKSET

Paikka on inventoitu vuonna 1970 (Lauri Pohjakallio) ja sieltä tunnetaan irtolöytöjä mm. kivistä, keihäänkärki, kynsitaltta, piitä ja kvartsia (KM 6007:2, 11813:1-2, 12763:1-5, 18571).

Vuoden 2004 koetutkimuksilla haluttiin selvittää tarvittaisiinko paikalla laajempia tutkimuksia vai onko asuinpaikka mahdollisesti kyntämisen tuhoama. Tutkimusmenetelmänä oli koekuopitus. Peltoon kaivettiin koekuoppalinjoja suunnilleen töyrään suuntaisesti (140 gon) ja poikittaisesti rinnettä ylös ja alas. Yhteensä koekuoppia oli 26 kpl 70x100 m alueella. Kuopat kaivettiin lapiolla puhtaaseen pohjamaahan eli kuoppien syvyys vaihteli löytöjen mukaan. Koekuopat täytettiin. Paikalle ei jätetty linjapaaluja eikä vaaituksia tehty.

Koekuopilla selvitettiin kahta asiaa: 1. onko kyntökerroksen alla säilyneitä kulttuurikerroksia vai onko koko asuinpaikka sekoittunut peltomultaan? 2. kuinka laajalla alueella säilynyttä kulttuurikerrosta on?

TULOKSET

Jo ensimmäistä törmän päälle tehdyistä koekuopista kävi ilmi, että säilynyttä kulttuurikerrosta on jäljellä vaihtelevassa määrin. Selvästikin asuinpaikan pintaosat ovat sekoittuneet, sillä peltomullasta löytyi kvartsi-iskoksia. Peltomullan alaisesta hiesusta löytyi osasta koekuoppia runsaasti palanutta luuta, paikoitellen hiilikerros ja likamaata. Syvimmillään likamaa jatkui vielä 50 cm kyntökerroksen alle. Havainnot koekuopista on listattu sivulla . Koska koekuopat olivat vain pieniä lapionpistoja (n. 50 x 50 cm), on tietysti mahdollista, että nytkin tyhjältä näyttäviltä alueilla on läikittäisesti säilynyttä kulttuurikerrosta.

Koekuoppien perusteella muinaisjäännöksen alue vastaa suhteellisen hyvin kartalle merkittyä sm-alueen rajaa. Se on ilmeisesti aikoinaan arvioitu lähinnä maaston (korkeuskäyrien) mukaan. Löydöt sijoittuvat selvästi törmän päälle, korkeuskäyrästä 39 m mpy ylöspäin hiesumaalle. Myös maaperässä on selvä ero. Alimmissa koekuopissa oli vain tiivistä savea, ei löytöjä. Ylimmissä maalaji oli karkeampi. Alue jatkuu ylemmäs koilliseen kohti Rauhalantietä pitemmälle kuin nykyinen sm-merkintä. Hyviä löytöjä tuli linjalta y = 550 metsän ja pellon rajalta. Metsän puolelle ei tehty koekuoppia, koska se on jo olemassa olevaa tonttia. Sm-alueen itäpäässä metsäisellä alueella voisi olla kokonaan säilynyttä asuinpaikkakin. Peltoalueelle suositetaan lisätutkimuksia, koska kulttuurikerrosta on säilynyt. Ehdotus tarkemmin tutkittavasta alueesta on hahmoteltu yleiskarttaan sivulla .

Uudemman ajan havaintoina mainittakoon pellon rinteessä sijaitseva poikittainen kivivalli, johon on koottu suuriakin kiviä. Pitkänomainen aitamainen kivivalli on hahmoteltu yleiskarttaan.

Helsingissä 17.9.2004

FM Johanna Seppä

KOEKUOPPALISTA

150/500

- syv. 55 cm
- kyntökras 35 cm
- **hiilirantu**
- savinen hiesu
- ei löytöjä

160/500

- syv. 73 cm
- kyntökras 25 cm
- keltainen hieta 30 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä kyntökerroksesta**

170/500

- syv. 60 cm
- kyntökras 30 cm
- voim. oranssi hieta 15 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä kyntökerroksesta**

180/500

- syv. 55 cm
- kyntökras 30 cm
- kelt. hieta 20 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä hiedasta (luuta)**

190/500

- syv. 64 cm
- kyntökras 30 cm
- vaalean kelt. hieta 10 cm
- harmaa hieta (ei selvää eroa)
- **löytöjä hiedasta (luuta)**

200/500

- syv. 55 cm
- kyntökr 25 cm
- kelt. hieta 20 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä hiedasta** (luuta)

200/510

- syv. 80 cm
- kyntökr 30 cm
- vaalean kelt. hieta 50 cm
- harmaa hieta (ei selvää eroa, sekoittunutta?)
- **löytöjä hiedasta** (luuta)

210/510

- syv. 60 cm
- kyntökr 30 cm
- oranssi hieta 20 cm
- harmaa hieta
- ei löytöjä

220/510

- syv. 70 cm
- kyntökr 45 cm
- **hiilirantu** 5 cm
- keltainen ja harmaa hieta (sekoittunutta?)
- ei löytöjä

230/510

- syv. 60 cm
- kyntökr 45 cm
- **hiilirantu** 5 cm
- oranssi hieta 10 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä kyntökerroksesta**

200/520

- syv. 90 cm
- kyntökras 30 cm
- vaalean kelt. hieta 50 cm
- harmaa hieta (ei selvää eroa)
- **löytöjä hiedasta** (luuta), syvältäkin, kiviä

200/530

- syv. 70 cm
- kyntökras 35 cm
- oranssi hieta 20 cm
- vaalean kelt. hieta
- **löytöjä hiedasta** (luuta)

210/530

- syv. 40 cm
- kyntökras 30 cm
- harmaa hieta
- ei löytöjä

220/530

- syv. 55 cm
- kyntökras 30 cm
- kelt. hieta 20 cm
- harmaa hieta
- ei löytöjä

170/540

- syv. 30 cm
- kyntökerros 30 cm
- savi
- ei löytöjä

180/540

- syv. 30 cm
- kyntökras 30 cm
- savi
- ei löytöjä

190/540

- syv. 50 cm
- kyntökr 30 cm
- keltainen hieta+harmaa kerrostunut hieta
- ei löytöjä

200/540

- syv. 75 cm
- kyntökr 40 cm
- **hiili- ja palomaakrs** 10 cm
- oranssi hieta 15 cm
- kelt. hieta
- **löytöjä hiedasta** (luuta)

200/550

- syv. 50 cm
- kyntökr 35 cm
- kelt. hieta 20 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä kyntökerroksesta**

210/550

- syv. 80 cm
- kyntökr 30 cm
- **sekoittunutta hiilistä palomaata** 15 cm
- kelt. hieta 30 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä hiedasta**

220/550

- syv. 90 cm
- kyntökr 30 cm
- **kelt. hieta+nokimaa/likamaa** 50 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä hiedasta**

230/550

- syv. 40 cm
- kyntökr 30 cm
- kelt. hieta 5 cm
- harmaa hieta
- ei löytöjä

240/550

- syv. 60 cm
- kyntökr 30 cm
- kelt. hieta 30 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä hiedasta**

250/550

- syv. 55 cm
- kyntökr 25 cm
- kelt. hiekka
- harmaa hieta
- **löytöjä kyntökerroksesta**

200/560

- syv. 50 cm
- kyntökr 25 cm
- vaalean kelt. hieta 15 cm
- harmaa hieta
- **löytöjä hiedasta**

200/570

- syv. 45 cm
- kyntökr 30 cm
- kelt. hieta 10 cm
- harmaa hieta
- ei löytöjä

NEGATIIVILUETTELO**ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI**

KUV. J. SEPPÄ 2004

131843	Panoraama. Asuinpaikka peltotöyräessä.	Lounaasta.	19.5.
131844	Panoraama. Asuinpaikka peltotöyräessä.	Lounaasta.	19.5.
131845	Koekuopitusta törmän päällä.	Luoteesta.	19.5.

DIALUETTELO**ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI**

KUV. J. SEPPÄ 2004

53489	Asuinpaikka peltotöyräessä.	Lounaasta.	19.5.
53490	Koekuopitusta törmän päällä.	Luoteesta.	19.5.

f 131843

f 131844

Asuinpaikka pehotöyrässä. Lounaasta ↘

f 131845

Koekuopitusta törmän päällä. Luoteesta.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

J. Seppä 2004

Yleiskartta 1:1000

Piirt. ja digit. J. Seppä
Pohjana kaavoituksen pohjakartta 1:2000

	koekuoppa, jossa oli löytöjä peltomullan alta		tiealueet (osin vasta suunnitteilla)
	koekuoppa, jossa oli löytöjä peltomullasta		valmis rakennus
	ehdotus tutkittavaksi alueeksi		suunniteltu rakennus
	sm-alue		tontin raja (=tutkitun rakentamattoman alueen raja)
	kiviaita tai -valli		

